

Bồi dưỡng năng lực nghiên cứu khoa học của đội ngũ giảng viên trẻ ở Trường Đại học Công nghệ Đông Á trong bối cảnh hiện nay

Trịnh Thanh Hải*

*ThS, Phó Trưởng Khoa Cơ bản, Trường Đại học Công nghệ Đông Á

Received: 15/02/2024; Accepted: 26/02/2024; Published: 8/3/2024

Abstract: *Fostering the scientific research capacity of young lecturers at East Asia University of Technology is an activity that directly contributes to developing creative thinking, fostering scientific research skills and experience, helping young lecturers to successfully complete the tasks of education - training and scientific research, is the basis for forming the necessary qualities of officials and lecturers, and at the same time is the process of creating a source of staff. school science in the future.*

Keywords: *Education - training, capacity, scientific research capacity, scientific research, young lecturers*

1. Đặt vấn đề

Những năm qua, nhận thức rõ vị trí, vai trò, tầm quan trọng của bồi dưỡng năng lực nghiên cứu khoa học của đội ngũ giảng viên trẻ ở trường Đại học Công nghệ Đông Á, cấp ủy, Ban Giám hiệu, Hội đồng khoa học của nhà trường, các khoa chuyên môn đã đề cao trách nhiệm, có nhiều chủ trương, biện pháp lãnh đạo, chỉ đạo bồi dưỡng năng lực nghiên cứu khoa học của đội ngũ giảng viên trẻ sát thực, hiệu quả. Những năm tới, phát triển giáo dục - đào tạo và khoa học công nghệ trở thành động lực then chốt để phát triển đất nước nhằm: “Tiếp tục đẩy mạnh phát triển nguồn nhân lực, nhất là nhân lực chất lượng cao, trọng tâm là hiện đại hóa giáo dục, nâng cao chất lượng đào tạo để đáp ứng yêu cầu phát triển trong bối cảnh cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư và hội nhập quốc tế sâu rộng”.

Đội ngũ giảng viên trẻ ở trường Đại học Công nghệ Đông Á là một bộ phận quan trọng trong đội ngũ giảng viên của nhà trường, là những giảng viên trẻ về tuổi nghề, tuổi đời, chưa có nhiều kinh nghiệm trong hoạt động giảng dạy, nghiên cứu khoa học, kinh nghiệm cuộc sống, vốn kiến thức về lý luận và thực tiễn hoạt động sư phạm chưa nhiều, đặc điểm tâm lý sư phạm chưa ổn định, kinh nghiệm sư phạm và nghiên cứu khoa học còn thiếu. Tuy nhiên, họ là những người có lòng nhiệt huyết, có sức trẻ, tinh thần ham học hỏi, thích tiếp thu cái mới đặc biệt trong lĩnh vực khoa học, công nghệ thông tin.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Vấn đề về năng lực và năng lực nghiên cứu

khoa học của đội ngũ giảng viên trẻ ở trường Đại học Công nghệ Đông Á

Năng lực là một phạm trù từng được bàn đến trong mọi lĩnh vực của cuộc sống xã hội. Ở các góc độ tiếp cận khác nhau, đã có nhiều quan niệm khác nhau về năng lực. Theo từ điển tiếng Việt: “Năng lực là khả năng, điều kiện chủ quan hoặc tự nhiên sẵn có để thực hiện một hành động nào đó. Năng lực là phẩm chất tâm lý và sinh lý tạo cho con người khả năng hoàn thành một loại hoạt động nào đó với chất lượng cao”.

Năng lực là trình độ thực tế, là khả năng chủ quan của con người, hoặc tổ chức người trong hoạt động và được đánh giá thông qua kết quả hoạt động thực tiễn. Có thể hiểu năng lực của mỗi người là kết quả của quá trình hiểu biết và hành động. Trong đó, hiểu biết là biểu hiện của tri thức, là cơ sở hình thành năng lực của mỗi người; hành động biểu hiện ở kỹ năng và khả năng hành động; kết quả hành động là thước đo đánh giá năng lực của mỗi người trong thực tiễn. Nếu tách rời hoặc tuyệt đối hóa bất kỳ yếu tố nào đều không thể định nghĩa một cách khoa học về năng lực. Do vậy, Năng lực là khả năng thực hiện thành công hoạt động trong một hoàn cảnh nhất định nhờ sự huy động tổng hợp những tri thức, kỹ năng và các thuộc tính, năng lực của cá nhân được biểu hiện qua phương thức và khả năng hoạt động của cá nhân đó khi giải quyết các vấn đề thực tiễn cuộc sống.

Nghiên cứu khoa học là hoạt động khám phá, phát hiện, tìm hiểu bản chất, quy luật của sự vật, hiện tượng tự nhiên, xã hội và tư duy; sáng tạo giải pháp

nhằm ứng dụng vào thực tiễn. Tức là, nghiên cứu khoa học dựa vào việc ứng dụng các phương pháp khoa học để phát hiện ra những cái mới về bản chất sự vật, về thế giới tự nhiên và xã hội, và để sáng tạo phương pháp và phương tiện kỹ thuật mới cao hơn, giá trị hơn. Hoạt động nghiên cứu khoa học được phân loại tùy lĩnh vực học thuật và ứng dụng, nghiên cứu khoa học là một tiêu chí được sử dụng rộng rãi trong đánh giá vị thế của các cơ sở học thuật. Do đó, Năng lực nghiên cứu khoa học của giảng viên trẻ ở trường Đại học Công nghệ Đông Á là khả năng huy động tri thức lý luận, kỹ năng và kinh nghiệm thực tiễn hoạt động xã hội, hoạt động sư phạm, sử dụng phương pháp nghiên cứu khoa học để giải quyết thành công một nhiệm vụ khoa học, một công trình khoa học cụ thể.

Như vậy, năng lực nghiên cứu khoa học của giảng viên trẻ ở trường Đại học Công nghệ Đông Á là sản phẩm tổng hợp, sự kết tinh của cả tri thức, trình độ tư duy, kỹ năng, kinh nghiệm và phương pháp nghiên cứu của từng giảng viên trẻ ở các khoa chuyên ngành. Năng lực nghiên cứu khoa học là một trong những yếu tố không chỉ nâng cao chất lượng giảng dạy, rèn luyện tác phong nghiên cứu cho giảng viên trẻ ở nhà trường mà còn góp phần nâng cao chất lượng giáo dục - đào tạo của từng khoa chuyên ngành. Nghiên cứu khoa học là quá trình sáng tạo, tích lũy kiến thức, kinh nghiệm để giúp từng giảng viên trẻ hoàn thành mọi nhiệm vụ được giao, đồng thời từng bước hình thành, phát triển, hoàn thiện những phẩm chất và bản lĩnh cần có của nhà khoa học trong tương lai.

2.2. Quan niệm bồi dưỡng năng lực nghiên cứu khoa học của đội ngũ giảng viên trẻ ở trường Đại học Công nghệ Đông Á

Bồi dưỡng là một thuật ngữ được sử dụng trong nhiều lĩnh vực khác nhau, bồi dưỡng còn được gọi là đào tạo lại hoặc tái đào tạo. Theo UNESCO, bồi dưỡng còn có ý nghĩa là nâng cao trình độ nghề nghiệp. Quá trình này chỉ diễn ra khi cá nhân hay tổ chức có nhu cầu nâng cao kiến thức hoặc kỹ năng chuyên môn nghiệp vụ nhằm đáp ứng nhu cầu nghề nghiệp. Theo Từ điển Tiếng Việt: “Bồi dưỡng là làm cho tốt hơn, giỏi hơn”. Tuy nhiên, quan niệm bồi dưỡng có thể tiếp cận ở phạm vi khác nhau. Có thể hiểu, bồi dưỡng là quá trình đào tạo nhằm hình thành năng lực và phẩm chất, nhân cách theo mục tiêu xác định. Bồi dưỡng bao hàm cả quá trình giáo dục và đào tạo nhằm trang bị tri thức, năng lực, chuyên môn nghiệp vụ và những phẩm chất nhân cách.

Bồi dưỡng năng lực nghiên cứu khoa học của đội ngũ giảng viên trẻ ở trường Đại học Công nghệ Đông Á là một trong những nội dung quan trọng nhằm tiếp tục bổ sung, củng cố, phát triển tri thức, kinh nghiệm, rèn luyện kỹ năng, năng lực tư duy khoa học của giảng viên trẻ sau quá trình đào tạo về chuyên môn tại các nhà trường và trải qua thực tiễn công tác giảng dạy, nghiên cứu khoa học và thực hiện mọi nhiệm vụ, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục - đào tạo và nghiên cứu khoa học, đáp ứng yêu cầu đòi hỏi thực tiễn phát triển của nhà trường, giúp cho mỗi giảng viên trẻ hoàn thành nhiệm vụ, đồng thời tạo nguồn cán bộ khoa học cho nhà trường trong tương lai.

Như vậy, Bồi dưỡng năng lực nghiên cứu khoa học của đội ngũ giảng viên trẻ ở trường Đại học Công nghệ Đông Á là tổng thể các chủ trương, nội dung, hình thức, biện pháp của các chủ thể, lực lượng tham gia và tự bồi dưỡng của giảng viên trẻ nhằm bổ sung, cập nhật tri thức, rèn luyện kỹ năng, phương pháp và kinh nghiệm nghiên cứu khoa học, góp phần giúp đội ngũ giảng viên trẻ hoàn thành tốt nhiệm vụ nghiên cứu khoa học đáp ứng với yêu cầu nhiệm vụ được giao.

2.3. Những giải pháp bồi dưỡng năng lực nghiên cứu khoa học của đội ngũ giảng viên trẻ ở trường Đại học Công nghệ Đông Á hiện nay

2.3.1. Nâng cao nhận thức của các tổ chức, các lực lượng về vai trò tầm quan trọng của nghiên cứu khoa học và sự cần thiết phải bồi dưỡng năng lực nghiên cứu khoa học của đội ngũ giảng viên trẻ ở trường Đại học Công nghệ Đông Á

Đây là giải pháp cơ bản xuyên suốt tạo cơ sở, tiền đề, góp phần quyết định chất lượng bồi dưỡng năng lực nghiên cứu khoa học của đội ngũ giảng viên trẻ ở trường Đại học Công nghệ Đông Á. Bồi dưỡng năng lực nghiên cứu khoa học của đội ngũ giảng viên trẻ ở trường Đại học Công nghệ Đông Á là hoạt động có mục đích, có tổ chức, sự chủ động tự giác của từng giảng viên trẻ, của các tổ chức, các lực lượng nên quá trình bồi dưỡng chủ thể phải có nhận thức đúng đắn về hoạt động bồi dưỡng năng lực nghiên cứu khoa học của đội ngũ giảng viên trẻ của nhà trường. Các tổ chức, các lực lượng, đặc biệt trong đó cấp ủy chỉ bộ, Ban Giám hiệu, Hội đồng trường, Hội đồng khoa học nhà trường, các khoa chuyên môn, các Phòng, Ban chức năng là những chủ thể và lực lượng tham gia, quyết định phương hướng, nội dung, hình thức, biện pháp bồi dưỡng năng lực nghiên cứu khoa học của đội ngũ giảng viên

trẻ ở trường Đại học Công nghệ Đông Á. Do đó, bồi dưỡng chỉ đạt kết quả khi các chủ thể, các lực lượng bồi dưỡng có sự thống nhất cả về nhận thức và trách nhiệm trong hành động.

Cấp uỷ chỉ bộ, Ban Giám hiệu, Hội đồng trường, Hội đồng khoa học nhà trường, các khoa chuyên môn, các Phòng, Ban chức năng tham gia bồi dưỡng năng lực nghiên cứu khoa học của đội ngũ giảng viên trẻ ở trường Đại học Công nghệ Đông Á cần nhận thức một cách đầy đủ, sâu sắc về vai trò, tầm quan trọng của nhiệm vụ nghiên cứu khoa học, đây là một nhiệm vụ cơ bản thường xuyên, vừa là mục tiêu, vừa là biện pháp để không ngừng nâng cao trình độ, kiến thức, hoàn thiện những phẩm chất, năng lực cần thiết của đội ngũ giảng viên trẻ trong thực hiện nhiệm vụ giảng dạy, tham gia nghiên cứu khoa học và thực hiện các nhiệm vụ khác. Vì vậy, bồi dưỡng năng lực nghiên cứu khoa học của đội ngũ giảng viên trẻ chính là một nhiệm vụ đang góp phần quan trọng quyết định đến chất lượng giáo dục - đào tạo và nghiên cứu khoa học của nhà trường đáp ứng những yêu cầu đòi hỏi trong tình hình mới.

2.3.2. Đổi mới nội dung, vận dụng linh hoạt, sáng tạo các hình thức, biện pháp bồi dưỡng năng lực nghiên cứu khoa học của đội ngũ giảng viên trẻ ở trường Đại học Công nghệ Đông Á hiện nay

Đây là giải pháp quan trọng, trực tiếp quyết định đến quá trình triển khai, tổ chức thực hiện và chất lượng bồi dưỡng năng lực nghiên cứu khoa học của đội ngũ giảng viên trẻ ở trường Đại học Công nghệ Đông Á. Bởi vì, giáo dục - đào tạo và nghiên cứu khoa học là hai hoạt động có mối quan hệ hữu cơ, hai nhiệm vụ cơ bản chiến lược của nhà trường. Vì vậy, việc đổi mới nội dung, vận dụng linh hoạt, sáng tạo các hình thức, biện pháp bồi dưỡng năng lực nghiên cứu khoa học của đội ngũ giảng viên trẻ ở trường Đại học Công nghệ Đông Á là yêu cầu khách quan phù hợp với xu thế và yêu cầu thực tiễn hiện nay.

Trong đó cần tập trung bồi dưỡng năng lực phát hiện vấn đề nghiên cứu, xác định mục tiêu, lựa chọn đúng đối tượng, phạm vi, khách thể, vừa là nội dung, vừa là yếu tố rất quan trọng trong khâu đầu tiên giúp cho đội ngũ giảng viên trẻ phát hiện vấn đề mình cần nghiên cứu, khả năng tiếp cận, hướng giải quyết vấn đề, từ đó xác định được khả năng làm việc tự lực, độc lập, làm việc theo nhóm trong quá trình nghiên cứu khoa học. Vì thế, đổi mới nội dung bồi dưỡng cần làm sao cho đội ngũ giảng viên trẻ tiếp tục nắm chắc các vấn đề cơ bản của hoạt động nghiên cứu khoa

học như: thế nào là nghiên cứu cơ bản, nghiên cứu ứng dụng, nghiên cứu triển khai; lĩnh vực nghiên cứu trong khuôn khổ đề tài các cấp. Mạnh dạn giao đề tài các cấp, giáo trình, viết sách tham khảo, đặt các bài viết các tham luận tham gia hội thảo khoa học các cấp...cho đội ngũ giảng viên trẻ, song khuyến khích đội ngũ cán bộ khoa học, giảng viên có học hàm, học vị thực hiện cùng, đề kèm cặp, bồi dưỡng năng lực nghiên cứu khoa học cho giảng viên trẻ, đó chính là hình thức, biện pháp hiệu quả vừa để nâng cao dần trình độ chuyên môn, tiếp tục tích lũy tri thức, vừa là hình thức biện pháp truyền thụ những kinh nghiệm hay về kỹ năng, phương pháp nghiên cứu khoa học cho đội ngũ giảng viên trẻ đáp ứng với yêu cầu thực tiễn.

3. Kết luận

Bồi dưỡng năng lực nghiên cứu khoa học của đội ngũ giảng viên trẻ ở trường Đại học Công nghệ Đông Á là quá trình hoạt động có mục đích, có hệ thống, có kế hoạch của các tổ chức, các lực lượng góp phần bổ sung, cập nhật tri thức, phương pháp tư duy sáng tạo và rèn luyện kỹ năng, kinh nghiệm trong nghiên cứu khoa học nhằm nâng cao năng lực, phẩm chất toàn diện cho đội ngũ giảng viên trẻ, nâng cao chất lượng hiệu quả và thực hiện thắng lợi mục tiêu, yêu cầu giáo dục - đào tạo và nghiên cứu khoa học của nhà trường trong giai đoạn hiện nay.

Tài liệu tham khảo

1. Ban Chấp hành Trung ương, *Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 04 tháng 11 năm 2013 “Về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế”*, Hà Nội. 2013.
2. Bộ Chính trị, *Nghị quyết số 52-NQ/TW ngày 27 tháng 9 năm 2019 “Về một số chủ trương, chính sách chủ động tham gia cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư*, Hà Nội. 2019
3. C.Mác, “Tư bản-Phê phán khoa kinh tế chính trị”, *C.Mác-Ph.Ăngghen Toàn tập*, Tập 23, Nxb CTQG, Hà Nội, 2005, tr.139 - 253. 1867
4. Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Nxb CTQGST, Hà Nội. 2021
5. Vũ Ngọc Hải, *Kinh nghiệm của một số nước về phát triển giáo dục và đào tạo, khoa học công nghệ gắn với xây dựng đội ngũ trí thức*, Nxb GDĐT, Hà Nội. 2010
6. Nguyễn Như Ý (Chủ biên), *Từ điển Tiếng Việt*, Nxb Văn hoá, Hà Nội. 1999